

Startnotitie voor nieuwe Agenda sportaccommodaties Velsen

In het voorjaar van 2016 heeft u de evaluatie van de 'Nota sportaccommodaties 2010-2015' ontvangen. Negen van de tien doelstellingen uit deze nota zijn behaald (bijlage 3).

Het college van B&W wil ook de komende jaren blijven investeren in toekomstbestendige sportvoorzieningen. In dit kader is op 13 januari 2017 voor raadsleden een bustoer langs de gemeentelijke sportaccommodaties georganiseerd.

Inleiding

Onze omgeving verandert snel door diverse maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Inwoners sporten vaker individueel, wet- en regelgeving wijzigt, gebruikers van accommodaties hebben andere wensen, enz. Deze en andere ontwikkelingen hebben invloed op de lokale sportsector. Daarnaast biedt de transformatie in het sociaal domein meer mogelijkheden voor de inzet van sportvoorzieningen. Het college wil op deze ontwikkelingen en vraagstukken inspelen met een nieuwe agenda voor de sportaccommodaties.

Cijfers & ontwikkelingen

De bevolkingssamenstelling van Velsen verandert. De gemeente Velsen vergrijsst. De komende jaren zijn er meer oudere inwoners. Voor volwassenen die na een lange periode van inactiviteit weer gaan bewegen is meer begeleiding nodig. Het aantal inwoners tot 20 jaar is de afgelopen jaren gedaald naar 22,4% in 2016.

De wijze van sporten verandert. Onze inwoners sporten steeds vaker individueel. In 2011 sportte nog 39% op deze wijze. In 2015 is dit gestegen naar 48%. Bijna drie op de tien sporters (28%) bezoekt een sportvereniging en 29% gaat naar de sportschool. Daarnaast sport 12% in zelf georganiseerde groepen, bijvoorbeeld in wandelgroepen (Leefbaarheidsmonitor 2015). Zelf georganiseerde groepen en individuele sporters maken veel gebruik van de openbare ruimte.

74% van de Velsenaren doet aan sport. Dit is ongeveer gelijk aan 2013 en iets meer dan in 2011. In IJmuiden-Noord (68%), IJmuiden-Zuid (66%) en IJmuiden-west (69%) wordt het minst gesport. In Santpoort-Noord wordt het meest gesport (87%). Fitness/conditietraining, wandelsport, hardlopen, wielrennen, zwemmen en tennis zijn de meest beoefende sporten in Velsen.

Sporters waarderen alle sportvoorzieningen bij elkaar met een 7,4. De sporthallen scoren met een 7,1 gemiddeld iets lager dan de overige voorzieningen. Zwembad de Heerenduinen wordt met een 7,3 gewaardeerd (Leefbaarheidsmonitor 2015). In bijlage 1 vindt u een overzicht van onze gemeentelijke sportaccommodaties.

Hieronder zijn **zes thema's** benoemd die belangrijk kunnen zijn bij het meegeven van een beleidskader. Wij horen graag in hoeverre u instemt met deze thema's. En welke thema's u wilt schrappen of wilt toevoegen voor de uitwerking van de agenda.

Thema 1 Veilige en functionele sportaccommodaties

Onze sportaccommodaties moeten voldoen aan verschillende wet- en regelgeving, sporteisen van het NOC*NSF, bedrijfsplannen, draaiboeken en protocollen voor onder andere veiligheid en hygiëne. Wij leggen de nadruk op het behoud van voldoende capaciteit, een goede kwaliteit, functionaliteit, bereikbaarheid en (sociale) veiligheid van sportvoorzieningen.

De gemeente kent een goede spreiding van sportaccommodaties. De buitensportaccommodaties liggen in de groene structuur tussen de kernen en/of dicht tegen de wijken aan. Wij willen dit behouden, maar ook onderzoeken hoe onze buitensportaccommodaties nog meer ontmoetingsplek voor de wijk kunnen zijn. Wij willen, waar dat kan, sportparken tussen 8.00 en 22.00 uur openbaar toegankelijker maken voor beweeg- en andere recreatieve activiteiten. Dit leidt tot hogere kosten voor bijvoorbeeld het beheer en toezicht, maar levert ook een betere benutting op van de sportparken. Het verbreden van het aanbod op en verbeteren van de toegankelijkheid van sportparken is een doelstelling uit de Structuurvisie Velsen.

Thema 2 Sociaal domein en sportaccommodaties

Sportverenigingen hebben een belangrijke maatschappelijke functie voor de wijk en onze inwoners. Iedere week beleven duizenden inwoners plezier aan sport en velen van hen doen vrijwilligerswerk voor hun club. De gemeente ondersteunt sportverenigingen met subsidieregelingen, cursussen, bijeenkomsten en het inzetten van buurtsportcoaches.

Nieuwe wetgeving in het sociaal domein biedt kansen om onze sportaccommodaties en verenigingsaccommodaties van sportverenigingen multifunctioneler te laten gebruiken en in te zetten als 'buurthuis van de wijk'. Sport kan bijvoorbeeld als middel worden ingezet voor (re-) integratietrajecten of beweegprogramma's in samenwerking met zorg- en welzijnspartners. Sportbeoefening blijft uiteraard leidend bij het gebruik van buiten- en binnensportaccommodaties, maar verbindingen met onderwijs, zorg, welzijn en werk gerelateerde activiteiten bieden veel mogelijkheden om de maatschappelijke waarde van sport nog beter te benutten. De transformatie in het sociaal domein biedt zowel voor verenigingen als voor onze sportaccommodaties kansen.

Thema 3 Duurzame sportaccommodaties

Het verduurzamen van gebouwen waaronder sportaccommodaties is een actueel thema. Op Europees, nationaal en lokaal niveau gelden nieuwe wetten en initiatieven om het energiegebruik van gebouwen klimaatneutraal te maken en gebouwen duurzamer te maken. De Perspectiefnota 2016 geeft aan dat de gemeente het gemeentelijk vastgoed, zoals sportaccommodaties, wil verduurzamen.

Voor de sportaccommodaties zijn twee type accommodaties te onderscheiden: gebouwen van de gemeente (bijvoorbeeld een sporthal) en gebouwen van particuliere eigenaren, verenigingen en stichtingen (bijvoorbeeld een clubgebouw van een sportvereniging). Hiervoor gelden verschillende wetten. Ook wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwbouw en bestaande gebouwen. In bijlage 2 treft u meer informatie over deze wetten en regelingen.

In de Strategische Agenda Velsen en de notitie Duurzame Energiegemeenschap 2015 zijn thema's benoemd om een energiebesparende economie te stimuleren en gebouwen te verduurzamen.

Bij de bouw van sporthal Zeewijk zijn bewuste keuzes gemaakt om duurzame energiebronnen te gebruiken en het energiegebruik te beperken. De hal is tevens 'slim gebouwd' met duurzame bouwmaterialen. De gemeente wil ook andere sportaccommodaties verduurzamen.

Een aandachtspunt is ook de aanleg van sportvelden. Bijvoorbeeld bij de keuze van natuurgras of kunstgras, wel of geen rubber instrooikorrels, enz. Bij toekomstige investeringen is een benadering vanuit verschillende invalshoeken (natuur, milieu, bodem en gebruik) gewenst. Andere punten zijn: milieuvriendelijk gebouw- en terreinbeheer, onderhoud, stimuleren van energiebesparing en afvalbeheersing, gezonde en biologische catering van sportkantines en promoten van sportkleding van gerecyclede of herwinbare grondstoffen waar geen kinderarbeid aan te pas is gekomen.

De gemeente kan hierbij 'nudging' (positieve gedragsbeïnvloeding) toepassen om gebruikers van sportaccommodaties te helpen makkelijker en betere keuzes te maken. Bij nudging geeft de overheid een duwtje in de goede richting zonder hierbij de vrijheden van mensen in te perken. Dit kan door het instellen van een tijdelijke subsidieregeling of fonds voor duurzame investeringen. Voorbeeld: de gemeente kan energiescans voor sportverenigingen subsidiëren. Dit kost ongeveer 750 euro per vereniging.

Thema 4 Breedtesport accommodaties

Het college wil de breedtesport ondersteunen en faciliteren met goede en toekomstbestendige sportaccommodaties. Wij streven hierbij naar een grote verscheidenheid aan takken van sport. Wij constateren dat een aantal georganiseerde individuele sporten zoals tennis, gymnastiek, roeien en badminton te maken heeft met daling van het aantal leden. Dit kan consequenties hebben voor investeringen en voor de exploitatie en beheer van bijbehorende accommodaties. Bij te weinig draagvlak en draagkracht bekijken wij ook opties voor combinatie en clustering, herbestemming of afstoting van sportaccommodaties. De tennissport heeft bijvoorbeeld te maken met een structureel lager aantal leden bij enkele verenigingen. Dit leidt wellicht op termijn tot het afstoten van tennisbanen. Daarnaast stellen gebruikers van sportaccommodaties hogere eisen aan sportvoorzieningen.

Inwoners sporten en bewegen vaker individueel en buiten de vereniging om. Zij doen dit in ongeorganiseerd- of anders georganiseerd verband. Het aantal leden bij sportverenigingen blijft over het algemeen stabiel (Leefbaarheidsmonitor 2015). De gemeente stimuleert verenigingen door hen te wijzen op een verbreed sport- en beweegaanbod om meer inwoners te binden. Het Nationaal Ouderenfonds is bijvoorbeeld met de Eredivisie CV het initiatief Walking football (OldStars) gestart om meer oudere mensen aan voetbalverenigingen te binden.

Binnensport

Gemeenten hebben een wettelijke taak voor de huisvesting van bewegingsonderwijs. Hiervoor worden gymzalen en sporthallen ingezet. Buiten schooltijd worden deze accommodaties voor verschillende sport- en beweegactiviteiten door

sportverenigingen en anderen gebruikt. Wij vinden monofunctionele binnensportaccommodaties (voor één specifieke sport) vooral vanwege de kosten minder wenselijk.

Buitensport

Op de sportparken Schoonenberg en Waterloo valt met samenwerking en krachtenbundeling winst te behalen indien de gevestigde verenigingen een totaal plan voor één sportpark onderschrijven.

Sportpark Zeewijk is op dit moment relatief monofunctioneel (voetbal). De gemeente ziet voor de sportparken Schoonenberg, Waterloo en Zeewijk kansen om de sportieve infrastructuur te verbeteren en in bredere zin te gebruiken.

Sportpark Rooswijk is al gerevitaliseerd en toekomstbestendig. Op dit park zijn ook voorzieningen aangelegd voor bootcamp en hardlopen om de openbare toegankelijkheid te stimuleren.

De sportvelden en het atletiekcomplex van Suomi worden door het onderwijs al gebruikt voor bewegingsonderwijs, naschoolse sportactiviteiten en sportdagen.

Zwemsport

Voor de zwemsport en andere doelgroepen beschikken wij over een modern zwembad De Heerenduinen (2003). De bezoekersaantallen blijven ondanks de concurrentie van andere vrije tijdsbestedingen redelijk op peil. Wij voorzien geen grote veranderingen of aanpassingen aan het zwembad voor de komende vijf jaar.

Topsport

Wij richten ons op breedtesportaccommodaties. Het college heeft niet de ambitie om topsportaccommodaties te bouwen en/of te exploiteren. Velsen is trots op de sporttalenten en heeft veel waardering voor hun inzet en prestaties die zij leveren. De gemeenten Alkmaar, Haarlem, Haarlemmermeer en Amsterdam bieden op reisafstand prima faciliteiten voor de laatste stap naar de top. In dit kader benoemen wij geen apart thema voor het accommoderen van topsport.

Thema 5 Exploitatie sportaccommodaties

Over de hele linie worden de gemeentelijke sportaccommodaties goed benut. De bezettingsgraad van alle binnensportaccommodaties was in 2016 gemiddeld 73%. Alleen in sporthal het Polderhuis is er een daling van het onderwijsgebruik vanwege de ontgroening in Velsbroek.

Beheer en Onderhoud

Met uitzondering van drie kleine verenigingslocaties wordt het beheer en onderhoud van de gemeentelijke binnensportaccommodaties en het zwembad niet door de gebruikers maar grotendeels door de gemeente zelf verzorgd. Gezien de diversiteit van gebruikers-/ doelgroepen (onderwijs, verenigingen en overig) van deze accommodaties is dit het meest effectief.

De buitensportaccommodaties worden deels door de sportverenigingen onderhouden. Het gaat hier meestal om dagelijks niet specialistisch onderhoud dat verenigingen via een zelfwerkzaamheid pakket uitvoeren. De clubaccommodaties (kantine, kleedkamers, e.d.) zijn eigendom en de verantwoordelijkheid van de vereniging.

In 2016 zijn wij gestart met een analyse van de exploitatie van het zwembad. Deze analyse wordt in 2017 vervolgd en aangevuld met een oriëntatie op de organisatorische positie van een toekomstbestendig zwembad (2017-2026).

Het planmatig periodiek onderhoud aan onze sportaccommodaties wordt uitgevoerd volgens een Meerjarig Onderhoudsplan (MOP). De wijze van beheer en onderhoud voldoet aan de criteria van het 'Sportbesluit' waardoor de gemeentelijke sportaccommodaties fiscaal voordelig (btw-belast) kunnen worden geëxploiteerd. De huurtarieven zijn overwegend marktconform ten opzichte van de tariefstelling in de regiogemeenten.

Als onze sportparken openbaar toegankelijker worden leidt dat tot hogere onderhoudskosten. Wij vinden het belangrijk dat de sportaccommodaties voor zowel gebruikers als gemeente betaalbaar blijven. Wel willen we de systematiek van sporttarieven en sporttarieflijsten verder blijven vereenvoudigen.

Thema 6 Bewegen in de openbare ruimte

Het beweegvriendelijk maken van de openbare ruimte is een belangrijk element om inwoners uit te nodigen tot bewegen. Uit de leefbaarheidsmonitor 2015 blijkt dat bewegen in de wijk licht stijgt en dat hardlopen en wandelen de populairste vormen van bewegen zijn in Velsen. De duinen, het strand en de parken zijn fraaie gebieden waar je deze sporten kunt uitoefenen.

De gemeente houdt al rekening met een beweegvriendelijke openbare ruimte door de aanleg van goede en veilige wandel- en fietspaden. Wij gebruiken hiervoor de term 'sportinclusief denken'. De gemeente heeft zowel in de sportagenda als de structuurvisie een passage opgenomen om dit te bevorderen.

Vervolgtraject

De door uw meegegeven thema's en uitgangspunten vormen het kader voor de uitwerking van een nieuwe *Agenda voor de sportinfrastructuur 2017-2021*. De agenda wordt voorzien van doelen en speerpunten. Op basis hiervan wordt een financiële paragraaf toegevoegd.

Wij vinden het toepassen van participatie tijdens dit proces belangrijk. Wij willen de gebruikers van onze sportaccommodaties zoals sportverenigingen, het onderwijs en andere organisaties uitnodigen om input te geven voor de agenda.

Wij verwachten u de nieuwe agenda eind 2017 ter besluitvorming voor te leggen.